

***“JISMONIY TARBIYA VA SPORT SOHASIDA INNOVATSION
YONDASHUVLAR”***

XALQARO ILMIY-AMALIY ONLAYN ANJUMANI

2021 yil 24 aprel

***МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦИЯ
«ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ В ОБЛАСТИ ФИЗИЧЕСКОЙ
КУЛЬТУРЫ И СПОРТА»***

24 апреля 2021 года

***INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE***

***“INNOVATIVE APPROACHES IN THE FIELD OF PHYSICAL
EDUCATION AND SPORT”***

April 24, 2021

УДК: 796.011..001

“Жисмоний тарбия ва спорт соҳасида инновацион ёндашувлар” халқаро илмий-амалий онлайн анжумани тўплами. – Чирчиқ: 2021. – 504 б.

Масъул муҳаррир:
п.ф.н., доцент Д.Х. Умаров

Ўзбекистон давлат жисмоний тарбия ва спорт университети Услубий Кенгашининг қарорига асосан нашрга тавсия этилди.

Ташкилий қўмита:

М.Р. Болтабаев	Ректор, раис
К.Ф. Баязитов	Илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, раис ўринбосари
И. Ахмедов	Ўқув ишлари бўйича проректор, аъзо
Ш.С. Мирзанов	Ёшлар билан ишлаш бўйича проректор, аъзо
Б.Р. Бобожонов	Молия ва иқтисод ишлари бўйича проректор, аъзо
Д.Н. Арзикулов	Спортни бошқариш ва касбий фанлар факультети декани в.б., аъзо
Х.О. Турсунов	Университет Ёшлар иттифоқи бошланғич ташкилоти етакчиси, аъзо
Ш. Ражабов	Ахборот технологиялари маркази бошлиғи, аъзо
А.Н. Шопулатов	Илмий-педагогик кадрлар тайёрлаш бўлими бошлиғи, аъзо
Д.Х. Умаров	“Жисмоний тарбия, спорт назарияси ва услубияти” кафедраси мудири, аъзо
Р.С. Саломов	“Жисмоний тарбия, спорт назарияси ва услубияти” кафедраси профессори, аъзо
Ф.А. Керимов	“Жисмоний тарбия, спорт назарияси ва услубияти” кафедраси профессори, аъзо
Л.З. Холмуродов	“Жисмоний тарбия, спорт назарияси ва услубияти” кафедраси доценти в.б., котиб

Халқаро илмий-амалий анжумани материаллари тўпламида Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг Ҳаракатлар стратегияси асосида жисмоний ва спорт тайёргарлигининг назарий-методологик асослари; мактабгача ва бошлашғич таълимда жисмоний тарбия ва спортнинг ташкилий-услубий масалалари; болалар ва ўсмирлар спортини ривожлантиришда оммавий спортнинг ўрни; адаптив жисмоний тарбия ва спортининг долзарб муаммолар ва ечимлари муаммоларига бағишланган тадқиқотлар муҳокамаси ўрин олган.

Тўпланда нашр этилган мақолалардаги маълумотларнинг ҳаққонийлигига муаллифлар масъулдирлар.

Литература:

1. Бальсевич, В.К. Онтокинезиология человека / В.К. Бальсевич. – М.: Теория и практика физической культуры, 2000. – 275 с.
2. Дмитриев, С.В. Технология обучения двигательным действиям: предметная область и теоретические основания / С.В. Дмитриев, Д.В. Оленев. – Н. Новгород: Изд-во НГПУ, 2001. – 263 с.

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ДАРСЛАРИДА СПОРТ ҲАМКОРЛИК ҚОИДАЛАРИНИНГ АҲАМИЯТИ

Хабибуллаев Самандар Хабибуллаевич
Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институту
s.xabibullayev@cspi.uz

Annotation: *This article provides information on how to determine the level of knowledge of teachers in physical education classes on the rules of the game of sports (handball, mini-football) through a survey and how to eliminate shortcomings.*

Keywords: *Fool, offside, red card, 7-yard free kick, corner kick, center of the field, time out.*

Кириш биринчи Президентимиз И.А.Каримов «Фарзандлари соғлом юрт кудратли бўлур, кудратли юртнинг фарзандлари соғлом бўлади» деб таъкидлайди. Биринчи Президентимиз фикрини давом эттирар экан, энг аввало ҳар бир одам ўз соғлиги ҳақида қайғуриши, ҳар бир оила ўзидан соғлом насл, соғлом зурриёт қолдиришни ўйлаши зарур. Агар фарзанд соғлом, оқил, иймон-этиқодли бўлса, ота-онасига фақат раҳмат келтиради. Эл-юрт назаридан ҳеч қачон четда қолмайди деб уқтиради. Жисмоний баркамоллик тарбия тизимида муҳим ўринни эгаллайди ва бошқа тарбиялар билан бирга амалга оширилади. Жисмоний тарбия ақлий, эстетик ва меҳнат тарбиялари билан ҳамкорлик қилади. Инсоннинг соғлом ва баркамол ўсиши турли омил ва воситаларга боғлиқ. Аввало, насл тоза, соғлом бўлиши керак, шу сабабли биринчи Президентимиз соғлом ота-онадан албатта, соғлом фарзанд туғулишини алоҳида таъкидлайди. Қолаверса, яшаш жараёнида санитария-гигиена қоидаларига амал қилиши, табиатнинг соғломлаштирувчи омиллари, яъни қуёш, ҳаво ва сув таъсиридан ҳамда жисмоний машқлардан фойдаланишни тақозо қилади.

Жисмоний тарбиянинг ҳамма босқичларида айрим машқларнинг маърифий, тарбиявий ва гигиеник аҳамияти аниқ мисоллар билан тушунтирилади ва кўрсатилади. Баркамол авлоднинг ҳаракат қилишга бўлган эҳтиёжини қондиришда қизиқарли ва мароқли жисмоний тарбия дарслари, спорт машғулоти муҳим омил ҳисобланади. Жисмоний тарбиядаги педагогик жараён натижалари дарсларда олиб бориладиган ўқув ва тарбия ишининг сифатига боғлиқ. Бунга ҳар бир дарс заминидаги вазифаларни изчил ҳал этибгина эришиш мумкин.

Долзарблиги. Спорт ўйинларида мусобақаларни ташкил қилиш ва ўтказишда ўйин қоидаларини тўлиқ билмаслик мусобақани адолатли ўтишига тўсқинлик қилиб турли тортишувларга сабаб бўлади.

Тадқиқотнинг мақсади. Жисмоний тарбия дарсларида ўқитувчиларнинг спорт ўйинлари (мини футбол, қўл тўпи) ўйини қоидаларини билиш даражасини сўровнома орқали аниқлаш ва камчиликларини бартараф этишда услубий ёрдам кўрсатиш.

Ҳозирги кунда спорт ўйинлари яккама-якка жамоа бўлиб, ўйнайдиган ўйинлар мавжуд. Бу эса педагогика ва ҳаётда ҳаракатли ўйинлар ва спорт ўйинлари сифатида тарбиявий восита бўлиб хизмат қилиб келмоқда.

Ҳаракатли ўйинлар жисмоний тарбия воситаси сифатида жамоали, жамоага уюшмай, ўзининг маълум спорт майдонига, стандарт қондасига эга бўлмаган, қийин жисмоний машқларнинг айрим элементларини ўз ичига олган ҳаракатлар тарзида улар аста-секинлик билан қийинлаштирилиб бир шаклга киргизилиб, спорт ўйинларига айланди.

Спорт ўйинлари жисмоний тарбия воситаси сифатида ўзининг қатъий ўйин қоидалари ва талабларига, спорт майдони жиҳозларига эга. Ўйин пайтида вазифаларни бир индивид ҳал қилмай, жамоа ҳал қилади. Бу ўйинлар бўйича мунтазам мусобақалар уюштирилади. Ўйинчиларга даража (разряд) ва унвонлар берилди.

Биз ҳозирги кунга спорт ўйинларида мусобақаларни ташкил қилиш ва ўтказишда ўйин қоидаларини тўлиқ билмаслик мусобақани адолатли ўтишига тўсқинлик қилиб турли тортишувларга сабаб бўлишини инobatга олиб умумий ўрта таълим мактаби жисмоний тарбия ўқитувчиларида спорт ўйинлари қоидаларига оид тезкор сўровнома ўтказдик.

Сўровномада Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳридаги умумий ўрта таълим мактаблари жисмоний тарбия ўқитувчиларининг 10 нафари қатнашдилар. Бу сўровномада спорт ўйинлари қоидаларига оид 10 та савол ўртага ташланиб муҳокама қилинди.

Анкета сўравномаси бўйича маълумотлар

1-жадвал

Савол	Ҳа	Йўқ
1. Мини футбол ўйинида жамоа бир тайм давомида бешта фолдан ортиқ фол олса 6 метрли жарима тўпи тепилади?	60%	40%
2. Мини футбол ўйинида дарвозабон ўз ўйинчиси оёғи билан узатган тўпни қўлига олиши мумкинми?	40%	60%
3. Мини футбол ўйинида қизил карточка олган ўйинчининг ўрнига ўйинчини тушуриш мумкинми? Мумкин бўлса неча дақиқадан кейин	40%	60%
4. Мини футбол ўйинида дарвозабон тўпни оёғи билан ўйинга кирита оладими?	60%	40%
5. Мини футбол ўйинида 2 дақиқа четлаштирилган ўйинчи яна майдонга қайтиб туша оладими?	50%	50%
6. Қўл тўпи ўйинида гол урилгандан кейин тўпни бошлаш учун рақиб ўйинчиларини майдон марказидан ўтишини кутиш керакми?	60%	40%
7. Қўл тўпи ўйинида химояланаётган жамоа дарвозабонига тўп тегиб эн чизиқдан чиқиб кетса бурчак тўпи берилди?	60%	40%
8. Қўл тўпи ўйинида жарима зарбаси 7 метрдан отилди?	70%	30%
9. Қўл тўпи ўйинида дарвозабон майдончасига кириб дарвозага отилган тўпни қайтарса 7-метрлик жарима зарбаси берилди?	60%	40%
10. Қўл тўпи ўйинида химояланаётган жамоа ўйинчисига тўп тегиб эн чизиқдан чиқиб кетса бурчак тўпи берилди?	60%	40%

Ўтказилган анкета сўравномаси шуни кўрсатадики, Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳридаги умумий ўрта таълим мактаблари жисмоний тарбия ўқитувчилари 1-саволга 6 нафар (60%) ҳа, 4 нафар ўқитувчи (40%) йўқ дея жавоб беришди. 2-саволга эса 4 нафар ўқитувчи (40%) ҳа, 6 нафар ўқитувчи (60%) эса йўқ дея жавоб бердилар. 3-саволга 4 нафар (40%) ҳа, 6 нафар ўқитувчи (60%) эса йўқ жавобини беришди. 4-саволга 6 нафар ўқитувчи (60%) ҳа, 4 нафар ўқитувчи (40%) эса йўқ деб жавобини беришди. 5-саволга 5 нафар ўқитувчи (50%) ҳа, 5 нафар ўқитувчи (50%) эса йўқ деб жавобини беришди. 6-саволга 6 нафар ўқитувчи (60%) ҳа, 4 нафар ўқитувчи (40%) эса йўқ деб жавобини беришди. 7-саволга 6 нафар ўқитувчи (60%) ҳа, 4 нафар ўқитувчи (40%) эса йўқ деб жавобини беришди. 8-саволга 7 нафар ўқитувчи (70%) ҳа, 3 нафар ўқитувчи (30%) эса йўқ деб жавобини беришди. 9-саволга 6 нафар ўқитувчи (60%) ҳа, 4 нафар ўқитувчи (40%) эса йўқ деб жавоб бердилар. Охириги 10-саволга 6 нафар ўқитувчи (60%) ва 4 ўқитувчи (40%) йўқ деб жавоб беришди.

Анкета сўравномаси натижалари

2-жадвал

Савол	Тўғри жавоб		Нотўғри жавоб	
	сон	Фоизи %	сон	Фоизи %
Биринчи савол	4	40%	6	60%
Иккинчи савол	6	60%	4	40%
Учинчи савол	4	40%	6	60%
Тўртинчи савол	6	60%	4	40%
Бешинчи савол	5	50%	5	50%
Олтинчи савол	4	40%	6	60%
Еттинчи савол	4	40%	6	60%
Саккизинчи савол	7	70%	3	30%
Тўққизинчи савол	6	60%	4	40%
Ўнинчи савол	6	60%	4	40%
Жами	10	52%	10	48 %

Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳридаги умумий ўрта таълим мактабларининг жисмоний тарбия ўқитувчилари спорт ўйинлари қоидалари бўйича берилган 10 та саволларга 52% тўғри, 48% нотўғри жавоб беришган. Спорт ўйинлари қоидалари юзасидан мактаб ўқитувчилари томонидан берилган нотўғри саволларнинг жавоблари мактаб ўқитувчиларига тушунтирилиб, услубий ёрдам кўрсатилди.

Хулоса. Умумий ўрта таълим мактабларида фақат жисмоний тарбия дарсларини олиб бориш билан чикланиб қолмасдан, спорт ўйинлари бўйича синфлар, мактаблар ўртасида ўртоқлик ва расмий мусобақаларни ташкил этиш, ўқувчиларга спорт ўйинлари қоидаларини мунтазам ўргатиб бориш ва мусобақаларда ҳакамлик қилиш муҳим аҳамиятга эгадир. Спорт мусобақаларини ўтказишдан асосий мақсад кучли спортчилар ва жамоаларни аниқлаш, спорт маҳоратини такомиллаштириш, жисмоний маданият ва спортни тарғибот қилиш, спорт ташкилотлари, мураббийлар, спортчилар, ҳакамлар фаолиятига объектив баҳо беришдир.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Акрамов Р.А. Футбол дарслик: Ўқув қўлланма. Ўз.ДЖТИ.:2006.- 406 б.
2. Павлов Ш.К., Абдалимов О.Х., Юсупова З.Е. Гандбол назарияси ва услубияти: Дарслик.-Т."Фан ва технология", 2017, 448 бет
3. Саломов Р.С. Жисмоний тарбия назарияси ва услубияти. Дарслик. Т.: «ИТА-ПРЕСС», 2014. 269 бет.

MALAKA OSHIRISH SOHASIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

*Xasanov Abduraxim Xasanovich
Jismoniy tarbiya va sport vazirligi huzuridagi JTSBMIMTQT
malakasini oshirish markazi dotsenti
axasanov1955@gmail.com*

Аннотация: В статье на основе профессиональной диагностики научно обосновывается потребность в повышении квалификациu, определена конкретная цель и эффективно организовать процесс повышения квалификациu

Ключевые слова: профессиональная диагностика, инновация, повышение квалификации, мониторинг, спортивное занятие, специалист по физической культуре и спорту

Kadrlarning raqobatbardoshlik sifatлари hamda bilim va ko'nikmalarining zamon talablariga javob bera oladigan darajada bo'lishini ta'minlaydi. Malaka oshirish va qayta tayyorlash har bir xodimning o'z mutaxassisligi bo'yicha so'nggi fan yutuklari, yangiliklari bilan tanishish, ularni

<i>Салихова Г.Х. ЎзДЖТСУ. Ўрта мактаб ёшидаги болаларни “Алпомиш” ва “Барчиной” махсус тест меъёрларини топширишга тайёрлашда тажриба дастурининг самарадорлиги.....</i>	344
<i>Салихова Г.Х. ЎзДЖТСУ. Мактаб ўқувчиларида соғлом турмуш тарзини шакллантиришда “алпомиш” ва “барчиной” махсус тестларининг ўрни.....</i>	347
<i>Сиддиков Ф.З. ФерГУ. Совершенствование физической подготовленности детей младшего школьного возраста на основе повышения двигательной активности</i>	349
<i>Сувонов Қ.Й. ҚарДУ. Юлдошев Б.Қ. ҚарДУ талаба. Ўзбекистон жисмоний тарбия тизимида курашнинг тутган ўрни.....</i>	351
<i>Толибова О.Ё. Бухоро шаҳар 13-УЎТМ Ўқувчилар ўз-ўзини жисмоний тарбиялаб, соғлиғини мустаҳкамлаши уларни ҳар томонлама жисмоний ривожлантиришдаги роли.....</i>	353
<i>Туляева М. ЎзДЖТСУ. Бошланғич синфларда иқтдорли ўқувчиларни аниқлаш ва улар билан ишлаш.....</i>	355
<i>Тураев М.М. БухДУ. Проектные технологии на уроках физической культуры</i>	357
<i>Тўхтабоев Н.Т., Мийлиқулова Ш.С. ЎзДЖТСУ Бошланғич тайёргарлик босқичида энгил атлетикачи қизларнинг машғулоти юкламаларини меъёрлаш.</i>	360
<i>Тўхтабоев Н.Т. ЎзДЖТСУ. Абдурахмонов Х.Х. ФарДУ. Мактаб ўқувчиларининг жисмоний сифатларини ривожлантиришда энгил атлетика машқларининг ахамияти.....</i>	364
<i>Тўхташев Х.И. ЎзДЖТСУ талаба, Қурбонов Х.Х. ЎзДЖТСУ. Бошланғич синф ўқувчилари энгил атлетика машғулоти воситаларининг ўзига хос хусусиятлари</i>	366
<i>Умаров Д.Х. УзГУФКС Зикиров Р.А. УзГУФКС магистрант. Педагогические особенности проведения мероприятий по физической культуре и спорту в начальных классах.....</i>	369
<i>Умаров Д.Х. УзГУФКС. Хасанов А.Х. УзГУФКС магистрант. Воспитание быстроты у учащихся школ с применением дозированных упражнений.....</i>	372
<i>Ўринбоев Э.А. ЎзДЖТСУ. Ўқитувчиларнинг касбий компетентлигини ривожлантириш омиллари.....</i>	373
<i>Ўринбоев Э.А. ЎзДЖТСУ. Жисмоний тарбия ва спорт тизими самарадорлигини юксалтиришда инновацион педагогик технологияларнинг ахамияти</i>	375
<i>Фазлиддинов Ф.С. БухДУ. Методологические основы информационных технологий в физическом воспитании</i>	377
<i>Хабибуллаев С. Х. ЧДПИ. Жисмоний тарбия дарсларида спорт ўйинлари қоидаларининг ахамияти.....</i>	379